

Dit is Vandaag, de dagelijkse podcast van De Standaard. Ik ben Alexander Lippenveld.

Voor we aan de podcast beginnen nog even deze boodschap. Want De Standaard is er natuurlijk ook nog steeds om te lezen. Voor 4 euro per week krijg je analyse en duiding bij de actualiteit en je krijgt ook nieuwe inzichten en verhalen achter de feiten. Elke dag in de Nieuws app, online en in de krant. Alle info op standaard.be schuimstreet lees.

De Vlaamse regering ligt in de touwen. Het is misschien nog te vroeg voor een overleidersbericht, maar echt leven doet ze niet meer. Winnaars heeft zo'n verhaal niet of het moest de anti-politiek zijn. Wie heeft de sleutels in handen om een herstart te forceren? Of zitten we met een systeem fout in onze politiek landschap?

Ik zal meteen met de deuren in huis vallen. Hebben we nog een Vlaamse regering of niet?

Nee, op dit moment werkt ze niet. Misschien probeert Jan Jambon nog iets te doen, maar eigenlijk zit deze regering geblokkeerd. Er is een meningsversieel over stikstof. Zondag avond heeft NVA en Openvelde die hebben een conceptnota goed gekeurd. Dat eigenlijk de basis moet vormen van het stikstofakkoord tegen ZDMV in. Daarop heeft ZDMV de vergadering verlaten. Nu is er een hele discussie bezig van kan dat eigenlijk wel, want voor mij al gezien moet die Vlaamse regering in consensus oordelen. Dat is hier dus niet gebeurd. Dus het is een hele moeilijke om niet te zeggen goud is de situatie waarin we zitten. Maar op dit moment is er eigenlijk nog wel een Vlaamse regering.

Laten we even luisteren naar Jan Jambon zondagavond.

Er moest een stikstofakkoord komen, maar blijkbaar was het akkoord dat voorlag voor ZDMV niet te slikken. Ja, dus minister-president Jan Jambon had voor zichzelf een deadline opgelegd. Na wekenlange onderhandelingen wilde hij eigenlijk de laatste zondagavond landen. Zondagavond heeft op een bepaald moment ook de kern van zijn regering bij elkaar geroepen en dat gaf ons de indruk van goed. Je roept de kern bij elkaar omdat je denkt dat je kunt landen, maar achteraf bleek dat hij de kern bij elkaar riep om te crashen. Nadien is ook de volledige regering samengekomen om dan eigenlijk vast te stellen dat men daar niet uit geraakt heeft. En dat is natuurlijk een heel vervelende zaak omdat zo'n regering, net zoals een schepencollege, je beslist in consens. Dus als één partij zich distantiëert van een beslissing, dan kan ze eigenlijk bijna niet anders dan ontslag te nemen of om te zwijgen. En ja, als wij gekant ZDMV natuurlijk niet doen, ontslag nemen hebben de ZDMV minister stot dus ver nog niet gedaan. Dus het is een goudtische situatie. Ik heb er geen ander woord voor. Het is allemaal

zeer trouwel. Het is nu aan de Christendemocraten om finaal hun positie te bepalen. Ten aanzien van de beslissing van vandaag, van de concrete, bijkomende de goedkommingen en ten aanzien van de Vlaamse regering. Ik hoop echt uit de gold van mijn hart dat deze de goedkommingen, de Christendemocraten, zullen in staat stellen om in te stemmen met dit voorstel.

We nemen dit op om twintig na drie voor de duidelijkheid op maandag. Een namendagquest die dat de luister aan mij is. Heb je dit ooit meegemaakt Bart, een chaos van deze orde?

Nee, ik denk, het is nu zo wat dertig jaar denk ik dat een Vlaamse regering rechtstreeks verkozen wordt en ook wordt aangesteld. De bestaan al langer Vlaamse regeringen, maar in deze vorm, dit is de eerste keer dat je zo'n conflict hebt. Een Vlaamse regering is meestal, er zijn af en toe wel eens goeie ruzies. We hebben een paar maanden geleden er eentje gehad over het groeipakket, dus dat gebeurt wel eens. Maar echt een soort staking van stemmen, dan toch bij CDNV, dat is ongezien. En dus zitten we een beetje op om bekend terrein,

iedereen beeld ook naar grondswetspecialisten om te vragen van hoe zit dat nu eigenlijk? Kan die regering vallen? In principe kan die regering vallen, maar dan neemt ze eigenlijk ontslaggingaatsen in lopende zaken. Vervroegde verkiezingen zijn aangesloten, dat kan niet. Zoiets ook tot mei volgend jaar? Absoluut. Zetten we met deze situatie? Ja, we weten niet hoe de ooit uit de komende dagen zal evolueren, maar bijvoorbeeld een regering in lopende zaken, dan is het nog ver af. We hebben dat meegemaakt in de federale regering die toen gestrakeld was over het Marrakeschpak, maar toen zaten we al in december en dan hebben we ook gezien dat die laatste maanden voor die regering was eigenlijk een disastrous beeld. En die bleef in lopende zaken heeft ook niks meer gedaan tot aan de verkiezingen, maar dat heeft een heel kwalijk beeld van dat kabinet gegeven. Dus maar goed, de vervroegde verkiezingen zijn onmogelijk. We kunnen wel op federaal niveau, maar niet op vlaamsniveau. Gewoon omdat dat grondwetelijk is. Dat is grondwetelijk vastgelegd. Het is een legislatuurparlement, dat wil zeggen dat je de volge vijf jaar uttermijn uit doet. En dat is eigenlijk in het leven geroepen, en dan moeten we toch een 40, 50 jaar terug in de tijd. Dat is toen in het leven geroep, omdat toen regeringen te snel vielen, tijdens de eindjaren 70, had je bijna elk jaar een nieuwe regering. En dus er was binnen de politieke klasse, was er behoefte aan stabiliteit. En we dachten goed, als we alvast dat parlement voor een aantal jaar vastzetten, dan hebben we zeker geen verkiezingen. Dan kan er nog altijd van regering worden gewisseld, maar dan heb je niet de loodsware procedure van vervoegde verkiezingen, want dat betekent dat alles gedurende een aantal maanden stilligt. Even met de voorbereidingen nemen aan de verkiezingen, daarna moet de nieuwe regering gevormd worden, dus je bent al gauw een half jaar kwijt.

Dus om die reden heeft dat toen gedaan. En is dat nu een goed idee dat legislatuur parlement of werkt dat nu wel echt tegen ons? Op dit moment werkt het tegen ons. Op Papier is een legislatuur parlement een goed idee. Het geeft stabiliteit. En het is natuurlijk bedacht in een periode dat partijen veel groter waren. En dan kan het systeem wel werken. Ik geef een voorbeeld. Je hebt een tweepartijen regering. Ik zeg zo meer iets. Ik is een democrat met socialisten. Het botert niet. Geen probleem. We smijten de socialisten eruit en we halen de liberale binnen als het matemaatisch mogelijk is. Dan heb je een alternatief. En dat werkt natuurlijk wel. Dan heb je een andere regering, maar het parlement moet niet naar huis en je kan verder besturen. Het probleem is als je te veel partijen hebt waarbij je sommige niet kunt gebruiken omdat het oftewel extreemlings is of extreemrechts. Dat dat dan gewoon niet meer werkt omdat je uiteindelijk geen alternatieve nummer vindt. Dus je hebt nu een centrumrechtse regering. Je kan die niet zomaar vervangen door een centrumlinks variant omdat je eigenlijk al twee partijen extra nodig hebt. Dus dan zou je van drie naar vier partijen gaan. Dan maakt het allemaal veel te ingewikkeld. Dus op Papier, ja, maar als er te veel partijen zijn en er zijn eigenlijk geen alternatieve meer, ja, dat werkt het niet. En nu is dat vervelend omdat stikgenomen kan er een andere regering komen op Papier met een constructieve mosje van wantrouwen. We wilden dus zeggen dat het parlement zegt van goed, jullie zijn gebuisd, maar we hebben een beter idee. We stellen niet meer de tijd voor DND en DND voor de minister.

Zoek maar uit wie de minister-president wordt. Dat kan ons niet schelen. Maar in dit geval kan dat niet

omdat er eigenlijk geen leefbare alternatieve zijn. Vooruit stond toch klaar om om ze te gaan depaneren. Ja, vooruit stond klaar om eventueel een stikstofakkoord te depaneren. Vooruitvoorzitter Konor Rousseau die zei daarover vorige week dit op radio 1. Wat dit betreft, we zijn met veel niet eens met de Vlaamse regering, maar wat dit betreft, ja, wat ik ging zeggen, ja, op dit punt zouden wij

voor de plannen van minister Dimi stemmen. U mag niet de indruk doen ontstaan bij mensen in wasselmederheid dat wij in de Vlaamse regering zouden stappen of zo. Daar is het zijn regerakkoord

echt veel te slecht voor om ons erbij aan boord te krijgen. Vooruit staat niet klaar om in de regering te stappen. Dat zou vanuit vooruit ook niet slim zijn. Daarvoor is het termijn te kort. Je kan eigenlijk niks meer doen, laten staan. Je zou eigenlijk een nieuwe regerakkoord moeten onderhandelen

dat je dan toch niet kan uitvoeren. Dus er zijn gewoon geen gegadigde voor een alternatieve meerderheid. En bovendien, met vooruit, alleen kom je er eigenlijk niet. Je hebt dan eigenlijk ook voor een stuk groen nodig. Dus dat is size six. Dat is een no-go. Ja, met andere woorden Bart, er is op dit moment echt geen oplossing op. Nee, er is absoluut geen oplossing. Wat op papier kan, is dat CDMV en op een veel DNMVA terug in elkaar's armen vallen en zeggen, het is allemaal vergeten en vergeven, we laten ons hier gauw en stikstof akkoord maken. Dat is een mogelijkheid. Maar

als er geen stikstof akkoord met CDMV mogelijk is, dan denk ik dat de meest waarschijnlijke optie is dat we naar een soort minderheids kabinet gaan. Maar dat impliceert wel dat CDMV ontslag neemt. De

minister zal het dan eens, want ze kunnen niet blijven zitten en Jan Jambon kan ze helaas ook niet ontslaan. Dus ze moeten dan zelf wel vertrekken. Dan heb je officieel een minderheids kabinet en dan

moet je voor elk decreet dat je hebt goedgekeurd binnen de regering, moet je natuurlijk meer de red zoeken in dat parlement. En dan kan het zijn dat CDMV soms depaneert als het gaat om ideeën die

zijn uitgedacht door de drie partijen samen of die in het regerakkoord staat. Of dan kan het gaan over dingen waar bijvoorbeeld verruid of groen helpt. Maar dat is natuurlijk een zoektocht. Dat is ook

nog nooit gebeurd. Maar dat is natuurlijk wel interessant voor het parlement, want dan wordt het parlement echt wel belangrijk. Dan moet je bewijzen van spreken, bivakeren in het parlement en ja, vertuurd coalities. Het gebeurt soms in andere landen. Nederland heeft dat lang gedaan. Nederland heeft het gedaan. Ik denk ook in een van de Scandinavische landen hebben ze het ook een tijdje gedaan. Dus het is iets wat af en toe wil opkomen. Het is zelfs een idee dat bij de federale formatie ook wel eens iets naar boven gekomen, omdat men er niet uit geraakt. Maar het is goed en ook wel moeilijk werken. Maar goed, moeilijk gaat ook. Ja, inderdaad. Is dat dan niet ergens beter dan wat het nu is? Want nu is er totale chaos, dan heb je de mensen nog iets van structuur. Ja, ik denk dat de komende dagen zullen duidelijk maken waar we gaan landen of de brokken geleimt worden. Maar het zou inderdaad beter zijn. Een minderheids kabinet dan heb je op z'n minst de indruk dat er nog bestuurd wordt. En dan wordt er natuurlijk een zaak van creativiteit van die regering om bondgenoten te zoeken. Laten we eens naar de belangrijkste actoren hier kijken.

CDNV is natuurlijk de partner die nu in ogen van MVA en OpenVLD toch dwarslecht. We luisteren naar vice-minister-president Hilde Krivitz van CDNV bij de VRT. Nou, voor ons was het superbelangrijk om na het Openbaar Onderzoek en de 20.000 bezwaarden die er geweest zijn echt meer concreet perspectief te geven aan de jonge boeren. We stellen vast dat nu voor jonge mensen het bijna onmogelijkst als eind de komende jaren om nog een uitbreiding te doen van je bedrijf zien tegelijk ontzettend veel landbouwers stoppen. Dus we weten dat die perspectieven slagd zijn. Dus voor ons is echt van belang dat we daar in het tweede akkoord dat we sloten, dat we daar maar meer perspectief konden geven en dat perspectief is er vandaag totaal niet. Het is wel opvallend, want anders was het altijd de partij die wel een consensus wou vinden. Dat is waar, maar ja, er zijn natuurlijk een aantal facetten aan. Het is een heel molek dossier dat zeer gevoelig ligt bij toch een deel van de achterbaan, de boeren. En ja, dan kunnen we toch alleen maar vaststellen dat CDNV de laatste weken zich schrap gezet heeft op een manier waarop dat je moeilijk terug kunt. En voorbij dat je alleen maar kunt concluderen dat elk akkoord dat CDNV in die voedaanigheid maakt door de boeren als een soort nederlaag zou worden geconcepierd. En dus, ja, kom CDNV bij een akkoord alleen maar verliezen. Je hebt hier niks niet meer bij te winnen. De enige die bij dit akkoord te winnen heeft is MVA en zeker zowel Demir, de minister van Omgeving, want zij kan dan zeggen, kijk eens, ik heb een fantastische deal gemaakt. CDNV kan hier eigenlijk niks bij winnen. En dan moet je dan natuurlijk koppelen aan de situatie waar die partij in zit. Het is een extensieel moeilijke situatie. Peilingen die onder de 10% gaan. Toen ik lange, vele jaren geleden ooit in die journalistiek stapte, hadden die partij nog meer dan 30% bij Europese verkiezingen om u een idee te geven. Dus dat is een ongelooflijke neergang. En men heeft al één voorzitter versleten in dat proces. Jochim Koens. En dus nu moet Sammy mee die natuurlijk alles op alles zitten om die neergang te stoppen. En dan denk ik dat dit natuurlijk wel een mogelijke manier is om dat te doen. Vorige week was er die grote boerenbetoging. Bart, hoe kijken ze daar eigenlijk bij CDNV naar? Want ik denk dat die boeren ergens wel ook een sympathie hebben bij de bevolking. Want het gaat wel om hun overleven en zij zorgen voor ons eten, zo gezegd. Ja, natuurlijk. En dat maakt het ook allemaal zo moeilijk. Dat neemt niet weg dat er een stikstof probleem is en dat boeren daarmee verantwoordelijk voor zijn en dat die daar hoe dan ook voor zullen moeten betalen. Dat is gewoon, er is geen twijfel over. Dus dat is een hele moeilijke boodschap. En als je natuurlijk hele tijd het verhaal vertelt van je hebt de boeren nodig om bevoorrading zeker te zijn op het vlak van voedsel. We willen absoluut jonge boeren de mogelijkheid geven om nog te investeren en dus uit te breiden en dus meer stikstof uit te stoten. Dus als je dat verhaal vertelt, ja, dan is het natuurlijk heel moeilijk om een akkoord te sluiten. Voor een stuk heb je jezelf ingegraven omdat je denkt dat het nodig is voor je achterbaan of voor een deel van je achterbaan. En in die zin wordt zelfs binnen de MVA de vergelijking gemaakt met het markt, is pakt waar de MVA eigenlijk net hetzelfde gedaan heeft. Ze heeft zich ingegraven voor een deel

van

hun achterbaan en uiteindelijk konden ze er niet meer uit. En omdat elk akkoord een nedelaag zou zijn. En dat is de positie waar CDMV op dit moment ook in zit. En zijn ze nu dan blij om naar de oppositie eventueel te verkassen? Ja, ik denk blij is misschien toch niet het juiste woord, omdat goed en ook toch een heel moeilijke situatie is. Stel je voor dat je een aantal ministers moet schrappen. Dat zijn kabinetten die leeg lopen. Dat is toch altijd een... Ja, dat is hard. Dat is niet leuk. En het is natuurlijk ook niet makkelijk om in de oppositie welke rol ga je dan spelen tegen een regering die je uiteindelijk mee zelf gevormd hebt, waarvan je het regeerakkoord meegeschreven hebt

en waar je natuurlijk het verhaal zult horen, ja, maar je waart daar toen toch voor. En nu zijn je daar tegen. Maar voornieuw zou het wel eens kunnen zijn dat je dan vanuit de oppositie mee stemt met die regering. Dus omdat je een deel wordt van het zoektocht naar wissel meer te weten. Dus echt comfortabel is dat ook niet. Ik denk dat het CDMV in een zeer moeilijke, lastig positie zit. Ik zal niet zeggen dat ze moeten kiezen tussen het pest en de cholera, want dat is een beetje een cliché, maar daar komt het toch wel een beetje op neer. Het is natuurlijk ook zo, botje breekt, botje betalen is een bekende slogan in het politieke jargon, betekent dat ze hun regering laat struikelen, krijg je daar uiteindelijk ook de rekening voor. Ja, dat heeft NVA ook vergezen. Ik heb dat maar aan de NVA, want ik heb dat cash betaald. Ja, ja, ja. Laten we eens kijken naar die NVA. Voor hen is het denk ik toch ook geen pretje, want Bartowewer wil heel graag naar de verkiezingen met de boodschap. Vlaanderen werkt, tegen deel is het zware. Ja, dat is echt worst case scenario, zeg je wel, zeg je maar. De NVA zit een zeker Bartowewer zit verturend in de markt, dat vival, die dus de federale regering, dat die niks voor mekaar krijgt, dat België absoluut onbestuurbaar is. En dan heb je natuurlijk de minister-president in eigen Rangen en ja, je moet je niet overdrijven, bedoel, Vlaanderen is natuurlijk nog wel bestuurbaar,

net zoals het federale overheid trouwens, maar het is natuurlijk geen goed beeld. Je kan er niet mee pronken. En dat geldt eigenlijk ook een beetje voor minister van Omgeving Zowal Demir. Zij is bevoegd minister. Ja, waar profiteren je het meest van het feit dat je een deel hebt kunnen maken, of het feit dat je koppen hebt gezegd, ja, tot hierin niet verder. Dus ik denk zeker voor haar naar de toekomst gekeken, ze wordt soms toch wel genoemd als een potentiële minister-president. Ja,

dan ga je beter als dealmaker door het leven dan als iemand die een deal tegenhoudt. Dus het is ook niet goed voor een VA, dat is nooit goed, je levert een regeringsleider. En dan kun je wel zeggen, het is allemaal de schuld van de Christendemocraten, maar als regeringsleider heb je gevaald. Zitten we nu niet ergens naar een soort van slecht theater te kijken, Bart? Want we maken nu veel ruzie, maar over twee, drie dagen kunnen we toch weer samen door de deuren, we maken een akkoord,

zoals dat zo vaak gaat in de politiek. Ja, ik begrijp dat die vraag komt, maar ik aarzel toch een beetje, ik denk dat het, ja, het is al weken lang bezig, men heeft al een paar keren geprobeerd. Ik denk dat het stil aan op is, ik denk niet dat dit zo maar een episode van slecht theater is, ik denk echt dat er een probleem is bij cdnv om te springen, om alle leidredenen, ik denk ook dat er genoeg redenen zijn om het been stijf te houden, we hebben echt een stikstof probleem, dus we kunnen daar gewoon niet aan voorbij en dat het gewoon op dit moment niet lukt. En

dus vrees ik dat deze glaamse regering echt een groot probleem heeft om daaruit te geraken. Maar goed, zeg nooit nooit, dit hadden we eigenlijk ook niet met hem verwacht, in september zat het er ook

tegen, maar toen is er toch binnen de twee dagen een oplossing gevonden. Toen werd ook gezegd, ja,

we hadden dit nooit meegemaakt met Hilde Krevitz, we weten dat hij toen de onderhandelingen heeft verlaten om willen medische redenen, dus met Hilde Krevitz hadden we dat nooit meegemaakt, ja Hilde Krevitz zat nu mee aan tafel en de grote boosdoender van september sami medie, de voorzitter, ja, die hield zich op dit moment toch wel een beetje bij de discussie omdat hij wist van ik kan me dat geen twee keer verholen, en toch loopt het mis, dus dan denk ik dat er echt een, er is gewoon een kink in de kabel en die raakt Niek meteen er stelt. Ja, oké, en zo gaan we weer naar, ja, misschien een lange tijd van quasi stilstand. Je zou kunnen zeggen, journalistiek is dit natuurlijk heel interessant omdat het historisch is, we hebben dit nog nooit meegemaakt, maar ook

voor ons is het zoeken en ja als burger ben je natuurlijk veel beter af met een goed functionerende Vlaamse regering, daar moeten we natuurlijk wel eerlijk in zijn. Ja, en hoe komt dat nu, want we hebben al vaak geschreven en gezegd de federale regering komt nergens toe, nu gebeurt dat ook op Vlaamse vlaktes. Dat is waar, dat is zeker zo, er zijn verschillende redenen voor, en het kan zelfs nog erger, want ook de Brusselse regering ligt plat, daar gaat het zelfs die kant uit dat sommige ministers niet meer komen opdagen zolang er een bepaald dossier niet van tafel is, maar je hebt natuurlijk meer partijen nodig voor een meerderheid, dat scheelt zeker voor het federale niveau, zeven partijen, waarbij je echte wire bestrijkt links, centrum, rechts, dat is niet simpel en in Danmerke zijn altijd wel slimme geest, dus je zegt ja, maar links en rechts, dat bestaat niet meer, dat bestaat natuurlijk wel en je voelt dat ook, die partijen zijn het ideologisch niet eens en moeten dus altijd heel lang zoeken naar compromissen. Ook aan Vlaamse kant, nog niet zo lang geleden waar twee partijen genoeg, nu zijn er al drie nodig, misschien na de verkiezingen vier, dat maakt het niet eenvoudig, je hebt natuurlijk een moeilijk dossier en je hebt partijen in existentiële problemen, je hebt het al over cdnv gehad, die onder de tien procent is gezakt, maar ook veel, deze zit op tien procent, dat is ook een partij die de verofs dat jaren 20, 25 procent haalde, dus je hebt nu eenmaal versnippering, beleid is nu eenmaal moeilijk en je hebt, dan mag je zeker niet vergeten, je hebt de opkomsten van extremen partijen, zowel aan de linkeren als aan de rechterzijden, waardoor natuurlijk een vijver, minder water bevat in de zin van als je een regering wil maken, moet je toe met de mensen die je hebt en je hebt eigenlijk altijd minder mensen die voor een aanmerking komen als je tenminste vertrekt van het idee dat Vlaamse Belang en PVDA niet mogen meebesturen, dus dat maakt het allemaal heel moeilijk en dan krijg je

dit soort situaties waarbij je stil aan tot de vastnelling komt, dat je een enkele regering belgen en we hebben er nog eens veel, dat die nog functioneert. Ja, oké, goed, Bart Brinkman, dank je wel.

Dit was vandaag de dagelijkse podcast van de standaard, bedankt voor het luisteren. Volgens op Spotify, Apple podcast of eender welk ander podcast platform. In onze gratis FDS podcast kan je niet alleen ons werk beluisteren, maar ook de beste podcast tips terugvinden. Met zorg geselecteerd door onze redacteur Max de Moor. Alle credits van de podcast die je net hoorde, vind je op standaard.be. Schijnenstreep podcast. Reageren kan via podcastatstandaard.be. Morgen

zijn probleem.